

στηριζομένος. Ρητορικός βιζαντινισμός από τους άναγουλειώτερους. "Επρεπε νὰ ποδὺ τὸ πολὺν ἀπάυστον καὶ ἀκαταπονήτου ἐργασίας". Σημείωσε καὶ πῶς τὸ δραστηριότης δὲν εἶναι καὶ ἀστεῖα λέξη, ἀν κι' ἀρκετὰ κωμικιά.

εὐρὺ στάδιον. "Αλλη ἀνοησία. Τὸ στάδιο εἶναι ἔνα στάδιο, μήτε εὔρυ μήτε μὴ εύρυ. Κι' ἀν ἀκόμα μὲ πανεπιστημιακὴ ἀδεια τὸ φανταστεῖς μεταφορικὰ ἀλλοτες μεγαλύτερο κι' ἀλλοτες μικρότερο, πάλι τὸ μέγεθός του θὰ κριθεῖ κατὰ τὸ μάκρος του, δχι κατὰ τὸ πλάτος του. Κρίμας νὰ μὴ δοῦν τὴν ἀνοησία τόσοι φυσικομαθηματικοὶ υποφαινόμενοι!"

Τώρα δὲς πᾶμε παραμπρός.

σὺν τῇ περὶ τῶν χημικῶν φαινομένων διδασκαλίᾳ ἔγρω νὰ παρενέρῃ ἰδέας φιλοσοφικάς, εἰς ἀληθῆ ἐγκυκλοπαιδείαν διαμορφώσας τὰ μαθήματα αὐτοῦ.

παρενέρῳ σύν. Σόλωνο. Πρέπει νὰ πεῖς παρενέρῳ εἰς τὴν ἀνοησίαν ἔν την ἀνοησίαν ἀληθῆ ἐγκυκλοπαιδείαν διαμορφώσας τὰ μαθήματα αὐτοῦ.

ἔγρω νὰ παρενέρῃ. Αφτὸ θὰ πεῖ «ἀποφάσισε νὰ παρενέρῃ» κι' δχι «ἡξερε νὰ παρενέρῃ», δπως νομίζουν οἱ υποφαινόμενοι.

εἰς ἀληθῆ ἐγκυκλοπαιδείαν διαμορφώσας τὰ μαθήματα αὐτοῦ. Αφτὸ εἶναι ὑπερβολὴ ἀνάξια ἐπιστημόνων. Πολὺ σέβουμαι τὸν κ. Χριστομάνο, μὰ τὰ μαθήματά του δὲν εἴται ἐγκυκλοπαιδεία, δηλαδὴ μάθημα δπου ἔγρωσε δλες τὶς ἐπιστῆμες κι' δλες τὶς τέχνες. Καὶ παρατηρήστε ὡς ποῦ πάει τὴν ἀδειανή τὴν ὑπερβολὴν. Δὲ λὲν καὶ οἱ υποφαινόμενοι πῶς ὁ κ. Χριστομάνεις διεμόρφωσε τὰ μαθήματά του εἰς οἵονει ἐγκυκλοπαιδείαν, παρὰ εἰς ἀληθῆ! Μὴν ἀπορεῖτε δμως. Σὰ γράψεις καθηρέβουσα, ἀδύνατο νὰ γλυτώσεις ἀπὸ τὸ πουπώδικο κι' ὑπερβολικό σου κολνάει σὰ λώθα.

"Ἄς προχωρήσουμε.

ἡδυνήθη νὰ ἔξερῃ νέας οὐσίας καὶ νέας μεθόδους ἔρεύνης. Τὸ ἔννοω νὰ ἐφεβρήκε ὁ κ. Χριστομάνος καινούργιους μεθόδους· μὰ πῶς γίνεται νὰ ἐφεβρήκε καινούργιες οὐσίες; Δὲ μένει, κκ. υποφαινόμενοι, παρὰ νὰ μᾶς πεῖτε πῶς ἐπλατε καὶ καινούργιους κόσμους ἐκ τοῦ μηδενός.

συγγραφεὺς πρωτοτύπων ἀνακοινώσεων. Αφτὸ τὲ ξενικὸ ἀνακοινώσεων εἶναι ἔχταχτα, δπως λένε. Σου δυμίζει τὰ ἀνακοινώθεντα τοῦ κ. Παπαδιαμαντοπούλου, ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ σίκου τοῦ βασιλέως.

ἔξησφάλισεν αὐτῷ τὴν ἐκτίμησιν. Γιατὶ δχι:

— Τὶ πάει νὰ πεῖ: δὲν εἶναι τίποτα; Δὲν ἔξερες καὶ γι' αὐτὸ λές. Δὲ μὲ πιστεύεις ἐμένα;

— "Αμ, ἔγω ἀν εἶχαμε καὶ τὴν πασαμικρὴν ἐλπίδα, δὲ θὰ σούλεγα τίποτε. Αὐτοὶ, βρέ παιδί μου, ἔχουν ἕργολαβία καὶ σαβαστία ὅλη μέρα. Τοὺς ζέρει ὅλος ὁ κόσμος. Δὲν ζέρω τὶ νὰ λέει ὁ πατέρας της, μὰ δὲ θὰ τὸ μαθεῖς ἀκόμα. Καὶ νὰ ιδεῖς: δπου κινήσει νὰ πάει αὐτὴ, μπροστά αὐτός. "Οπου πάλε αὐτός, μπροστά του αὐτή. Τώρα νὰ μὴ λέμε λόγια, ἔχτες ὅλη μέρα τὸν παραμόνευα στὸ καρφενίο. ἔρευγε αὐτός, πήγανε σ' ἄλλο μέρος, ἀπὸ κοντά κ' ἔγω, μὰ χωρὶς νὰ μὲ βλέπει. Λοιπὸ μιὰ στιγμὴ κάνει νὰ βγει παραπέρα, πάσω κ' ἔγω νασου κι αὐτὴ σὰ νάχην μιλημένα. "Ε, εἶναι δουλιές αὐτές;

Ο Σύρμος τὸν ἀφίσει συλλογισμένος. Τώρα ἐπρεπε νὰ πάει στὸ σπίτι τους. Μὰ τὶ τοὺς θέλει; θὰ τούλεγε ἡ μάννα της—τὸ φαντάζονταν μὲ τὶ τρόπο—έ καπημένε Κώστα, καλὰ τὰ καταρέραμε. τὸ σπίτι τὸ φκιάσαμε, γαμπρό πὲς κάνουμε, ἀν σὲ θέλει ὁ γαμπρός, σὲ κάνουμε καὶ κουμπάρο. Ως τόσο δμως τὸν πονοῦσε ἡ ψυχή του νὰ περάσει καὶ πέρασε. Δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψει γιὰ τὸ Λενιώ πῶς τάχει μ' ἄλλον. Κι αὐτὴ ἡ τὰ στο παραβύρι ἀνάμεσα στὰ λουλούδια. Σκαλίζει καὶ ποτίζει τα, Κόφτει τὰ σάπια φύλλα καὶ τὰ πετάσι. Εἰδε τὸν Κώστα, γέ-

έαντῷ; Γιατὶ τὸ νὰ ζέρεις πῶς ὑπάρχουν διὸ αυτῷ, τὸ ἔνα μὲ φιλὴ καὶ τὸ ἄλλο μὲ δασεῖα, σὲ δείχνει πολὺ σοφώτερο, παρ' ἀ μοναχὰ δείξεις πῶς ζέρεις τόσο ἀπλὸ πρᾶμα καθὼς τὸ έαντῷ. Ἀπὸ τὸ τὴν ἐκτίμησιν βγάλε τὸ σόλοικο ἄρθρο.

ἐνίσχυσε τὴν δόξαν οὗτος ή "Ελληνικὴ ἡμῶν πατρὶς δὲν ὑστερεῖ τῶν διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνῆς καὶ προόδου ἐκπολιτισμέντων ἐδυνῶν. Ἀφτὸ δὲ εἶναι χοντρὸ φέμα! Τί ἔννοούμενοι οἱ κκ. υποφαινόμενοι; πῶς ὁ τόπος μας εἶναι τόσο πολιτισμένος δπο ή 'Αγγλία, ή Γερμανία, ή Γαλλία, ή 'Ελβετία, τὸ Βέλγιο, ή 'Ολλανδία, ή Σουηδία; Ποῦ τὸ βλέπουμε; Στὴν ἐπιστήμη του; Μὰ τότες γιατὶ τρέχουμε μὲ τοὺς σωροὺς στὴ Δύση νὰ σπουδάσουμε καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴ θρησκεία μας ἀκόμα; Ή τὸ βλέπουνε στὴν πολιτική του προκοπή; Κράτος δπου σὲ διόμιστυ μιλλιούνια κατοίκους γίνουνται ἀπὸ 400 ως 500 φόνοι τὸ χρόνος δχι μοναχὰ δὲν μπορεῖ νὰ παραβληθεῖ μὲ τὰ κράτη που εἴπαμε (στὴ Λόνδρα σὲ ἔξη ἐκατομμύρια κατοίκους μόλις γίνουνται δέκα φόνοι τὸ χρόνος), παρὰ μήτε καὶ μισοπολιτισμένο δὲν εἶναι. Καὶ μήτε ποτὲς θὰ πολιτιστεῖ δπο οἱ κκ. καθηγητάδες, ἀντὶς νὰ λὲν τὴν ἀλήθια, κολακέσουνε μὲ μαθηματικὰ κολακεα τὸ θνονος καὶ τὸ δημαγωγοῦν ως δημαγωγοῦ εἰς ἐπιστήμονες. Κε' ἔγραψαν τὸν πανηγυρικό τους οἱ φίλοι ίσα ίσα διτι είχαν γίνει οἱ Μανιάτικες δολοφονίες τοῦ Πειραιᾶ!

ὑπό τε τῶν μαθητῶν αὐτῶν, τῆς κοινωνίας τοῦ πνεύματος, καὶ τῆς πολιτείας. Τί θὰ πεῖ ἀφτὸ τὸ κοινωνίας τοῦ πνεύματος; Φύλεται πῶς θὰ πεῖ συνεπιστημόνων. "Απελλον ἀποτρόπαιε, τί γλωσσα!

ποιούμεδα ἐκκλησιαὶ πρὸς πάντας—νὰ συνεισφέρωσι δι' αὐθορμήτου ἔφανον. "Άλλος πάλι σολοκικός ἐδῶ, τὸ συνεισφέρωσι ως ἀσριστος! Εἶναι νὰ κλαῖς τὸ Πανεπιστήμιο. "Επειτα, παιδία μου, συλλογιστεῖτε λίγο! "Αφοῦ κάνετε ἐκκληση, πῶς γίνεται πιὰ νὰ συνεισφέρει δ κόσμος μὲ αὐθορμήτο χρόνο;

τοὺς μετερχομένους νῦν τὸ στάδιον τοῦ διδασκάλου η καθηγητοῦ κτλ. "Ολα ἀφτὰ δὲ σημαίνουν τίποτα ἀλλο παρὰ τὸν νῦν διδασκάλους η καθηγητάς. Μὰ, φύλεται, ἐπρεπε νὰ ξαναπροβάλει τὸ περίφημο ἐκεῖνο στάδιο.

νὰ συνεισφέρωσι ποσόν τι . . . δι' οὐ ν' ἀποδεῖξωμεν. Νὰ συνεισφέρει δηλαδὴ δ κόσμος, καὶ ν' ἀποδεῖξουν οἱ κκ. υποφαινόμενοι! Εἶναι κωμικώτατο, καὶ πρέπει δ Μιστριώτης γάν τους

σφύριξε τὴν ίδεα. Μία μοναχὰ ἄλλη φράση κωμικώτερη θυμάμαται, τὸ «ἢ δλοι νὰ χαθεῖτε ἢ δλοι νὰ σωθοῦμε».

ἢ παρ' αὐτοῦ στοργὴ εύρεν ἥχω εύγνωμοσύνης. Ἀδύνατο τοῦτο, κκ. φυσικομαθητικοῖς. Η ἥχω ξαναδίνει δ, τι ἀκούστηκε, κι' ἔτσε τῆς στοργῆς η ἥχω δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ στοργή.

ἰδρύοντες υποτροφίαν ἀριστεύσαντος διὰ διαγωνισμοῦ. "Οπις ἀγαπᾶ τὰ κλασσικὰ καὶ λέει «ποιούμεθα, πειραματίζωνται, ἔγω, σὺν» κτλ. δὲν ἔχει δικαίωμα ἐδῶ νὰ πεῖ ἀριστεύσαντος παρὰ ἀριστεύσαντος, μήτε διὰ διαγωνισμοῦ παρὰ ἐν διαγωνισμῷ.

ἐν τῷ πνεύματι τῆς παρούσης ἐκκλήσιας. Βάτι βάτι δ ξενισμός!

Ομως, παιδία, ἀγδιατα καὶ καλύτερα νὰ σταματήσω. Χαρίζω λοιπὸν στους κκ. υποφαινόμενος μερικά τους; ἄλλα ἀριστουργήματα. Χαλάδι τους.

γιατὶ ποφαινόμενοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι;

Γ. Χατζίδακις (φυσικὰ ἀφτὸς ἔγραψε τὴν ἐκκληση τὸ καταλαβαίνεις ἀπὸ τὸ ὑφος ποὺ σὲ φλεμώνει ἀπ' ἀλάργι σὰν καυένο θάφι), Μερκούρης, Ἀργυρόπουλος, Δαμβέργης, Βάφας, Σάββας, Κατερινόπουλος, Κομνηνός, Ζέγγελης, Αθανασιάδης, Ζαχχαρίας, Βαρούνης, Ματθαίοπουλος, Λαζαρίδης, Κονοπισόπουλος(,), Κολλινάτης(,), Γιανόπουλος, Δραγούμης, Δοσαννίδης, Ζαλοκώστας, Παλιατσέας (πολὺ τερεχτὸς θνομα), Μπαστᾶς, Ρουσόπουλος, Καρέζης, Μαρινόπουλος καὶ Ψαρομιαλόπουλος.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Θαρρῶ, πῶς δὲ θὰ εἶταις ἀνωφέλευτο, μιὰ φράση ποὺ τ' ἀποφάσισα ἥντι δώσω στὸν ἀγαπημένο μας «Νουμά» κάμποσα δημήτα τοῦ Τουργκένιεφ στὴ γλώσσα μας, νὰ γράψω λίγες σημειώσεις ἵστορικες γιὰ τὸ μεγάλο συγραφέα. Ο Ίβαν Σεργκούγιεβης Τουργκένιεφ γεννήθηκε στὸ Θρέλ στὰ 1810. Ο πατέρας του εἶταις στρατιωτικὸς καὶ εἶχε παντούτερη μιὰ γυναῖκα πολὺ μεγαλείτερη του σὲ χρόνα μόνο γιατ' εἶχε μεγάλη προΐκα. Απὸ τὸ γέμο κύριό τον εγγένηθηκε στὸν θέλειο τὸν θέλειο. Θά πάρει λέσι γιατὶ γεννητζόπουλο.

Καμ.—Νά, Κώστα, τὶ παιδία θέλει τὸ Λενιώ σὰν τὸ Γιάννη—Ε τὶ ἀποφάσισε λοιπόν, Γιάννη; θὰ τὸ πάρει;

Σ.—Τὶ ν' ἀποφάσισε; στὸ χέρι του εἶναι: ἀφοῦ δὲν τὸν θέλει. Θά πάρει λέσι γιαντζόπουλο.

Καμ.—Αχ τὸν θέλει, τὸν θέλει, Κώστα μου, τὸν ἀγαπάσι.

Σ.—Μπορεῖ νὰ τὸν θέλουν οἱ γονοί της. Αὐτὴ δύος δχι. Ρώτα καὶ τὸν ίδιον νὰ σ' τὸ πεῖ.

Γιάν.—Έγω δὲν τὸν πάρι

δευτέρου παιδιού του ο πατέρας έδωκε τὴν παραίτησή του ἀπὸ τὸ στρατό καὶ πήγε μὲ τὴ φαμελία του νὰ ζήσουνε σ' ἓνα χωρὶς πολὺ κοντά μὲ τὸ Μιτσένον.

Ἐκεῖ περνοῦσαν τὰ παιδικὰ τοῦ Ἰθάν χρόνια σὲ γιὰν εὐτυχισμένη μοναξίᾳ καὶ λευτερίᾳ. Ἀκολουθοῦσε ἀπὸ τὸ πρώτη ὡς τὸ βράδι τοὺς κυνηγούς, ἔτρεχε στοὺς κάμπους ἀκούγοντας μὲ τὴ θέρμη καὶ τὴ δίψη τῆς νιότης καὶ τῆς Ζωῆς ποὺ πληριμμοῦσαν μέσα του κάθε δήμηση.

Λιγοστὸν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ἀρχισαν νὰ χαιρετίζουνε κάποιο μεγάλο ζύπνημα, μιὰ κατάχτηση, ποὺ ἀπλώνονταν μέσα του ἀργά καὶ ποὺ τὸν ἔκανε νὰ προσέχῃ καὶ στὸ παραμικρὸ κελάδισμα πουλιού καὶ νὰ σαστίζει καὶ στὸ πιὸ ἀνάλαφρο φυλλομούριούσμα.

Τὰ χρονά λειβάδια μὲ τὰ στάχυα καὶ τὰ δάση μὲ τὶς ὄλαργυρες λεῦκες, ποὺ ἀπλώνονταν ὡς ἀπέραντη θάλασσα μπροστά του, ἀρχισαν νὰ τὸν δένουν σὲ μιὰ θαυμὰ Ἀγάπη, ἀπὸ κεῖνες ποὺ κυβερνᾶνε δλάχερη τὴ Ζωὴ μας, μὲ τὴ Φύση.

Τέλειος χαραχτήρας, ὑπόδερνε μὲ θυσία τὶς κακοτροπίες τοῦ πατέρα του καὶ τὶς γκρίνες τῆς μάννας του. Ὁφελήθηκε ἀληθινὰ ἀπὸ τοὺς δασκάλους, ποὺ ἡ οἰκογένεια του τεῦπαιρνε ὅπως κάνανε τότες ὅλες οἱ καλὲς οἰκογένειες στὴν Ρουσσία φέροντας δασκάλους γιὰ τὰ παιδιὰ ἴδιας ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ τὴν Ἰταλία. Στὰ 1817 ἡ οἰκογένεια του πήγε στὴ Μόσκα κι ὁ Ἰθάν μπῆκε ἵστορεικὸς σ' ἓνα σκολιὸ γιὰ νὰ ξακολουθήσῃ ἀργότερα τὶς σπουδές του στὸ Πανεπιστήμιο. Στὰ 1833 πήγε στὴν Πετρούπολη ὃπου πέθανε ὁ πατέρας του. Ἀπὸ τότες ὁ Ἰθάν κι ὁ ἀδερφός του βρίσκονταν σ' ἓνα ἀδιάχοπο μαρτύριο μὲ τ' ἀδισταχτα νεῦρα τῆς ἴδιότητης μάννας τους.

Ἄφοῦ ἔδωκε τὶς ἀπολυτήριες ζέτησές του (1837) τὸν ἄλλο χρόνο ὁ Ἰθάν, ὅπως εἴτανε μόδα τότες σὲ ὅλα τὰ παιδιά τῆς ἀριστοκρατίας, πήγε στὴν Γερμανία νὰ τελειοποιήσῃ τὶς σπουδές του. Ἡ φιλοσοφία τὸν τραβοῦσε καὶ σπουδάζει μὲ πάθος τὸ Χέγκελ. Περισσότερο δύως τὸν τραβοῦσεν ὁ ζένος πολιτισμός, ποὺ ἡ πατρίδα του ὀλότελα στεροῦνταν.

Στὰ 1841 γύρισε στὴν Πετρούπολη γιὰ τὶς διδαχτορικὲς ζέτασες, μὰ ἀλλαζει γνώμη καὶ μπῆκε ὑπαλλήλος στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀπὸ τότες ἀρχίζουν τὰ πρῶτα γραφίματα τοῦ Τουργκένιφ. Δημοσίευε πρῶτα δύο τραγούδια ποὺ τοῦ κέρ-

πάρεις ἐσύ καὶ λογχιαζόμαστε. Στοτέρα ἐμεῖς οἱ ἄλλοι. — Ὁποῦ λέσ, Κώτσιο, περνοῦσε μὰ μέρα τὸ παιδί ἀπὸ δῶ. Λοιπὸν δύο τὸν εἶδε αὐτὸν πετιέται ὅξω, διάτανης ἡταν προσπερασμένος δὲν εἶδε τίποτε, πετιέται λοιπὸν καὶ φωνάζει τὴ φιλενάδα τῆς: Μαρί, τρέξε γά τιδεῖς, πέρασε κεῖνος.

Γιάν.— Πότε;

Καμ.— Ἄμ' δὲ θυμάσαι λοιπόν; Κείνη τὴ μέρα...

Σ.— Τι τὰ θέλετε τῷραίτε, ἀφῆστε τα.

Καμ.— Αὔριο θάστε στὸ παγκύρι, βρέ παιδιά, θάναι κι αὐτές, είδα ποὺ τοιμάζονταν σήμερα.

Παγκυριώτες γεμάτος διμικρὸς κάμπος μὲ τὶς ἔλιες καὶ χύνονταν σὰν κύματα στοὺς μάλους, μὰ καρτεροῦσαν νὰ πέσει ἀκόμα δὲ τῆλος γιὰ νὰ βροῦν στὶς βόλτες. Τὰ καίκια δεμένα στὴ σειρά. Ὁ μπάτης τότες ἀρχίζει νὰ φυσάει. Ἀξαρνα δὲ Σύρμος στοχαστηκε πίσω ἀπ' τὰ πυκνὰ σὰν καλαμιώνας κατέρτια τὸν Καμένο. Είχε πηδήσει στὸ καίκι τοῦ Ζάχου κι ἔκανε παννιά. Ἡ Ζάχηνα μέσα καὶ τὸ Λενιώ. Σὰν κλέφτης, σὰν ἀρπαγας κοιτάζει γύρω κι ἀλαργεύει. Ἐδώ φωνές καὶ βοές. Ποιός νὰ τὸν

δισαν τὴ φίλα καὶ τὴν ἔχτιμηση τοῦ μεγάλου κριτικοῦ Μπιελένσκι, ποὺ ἡ γνώμη του εἴπανε νόμος γιὰ τὴ Ρουσσία τότες. Ἐχησε στὴν Πετρούπολη ἰσαρε τὰ 1847 γράφοντας στίχους καὶ δένοντας φίλες μὲ πολλοὺς καλλιτέχνες. Βρίσκονταν στὴν ἐποχὴ τὴν κρίσιμη, ποὺ κάθε μεγάλο πνέων ἔρχεται στὶς ἀρχές, ὅταν ἡ ψυχὴ μας, ποὺ δὲν ἔχει βρῆ ἀκόμα τὸ δικό της δρόμο φέρνη δλόγυρα ἀνήσυχη τὴ ματιά, ἀχόρταστη, διψασμένη, ἔτσιμη νὰ δρμήσῃ, νὰ φτερουγίσῃ πρὸς τὸ δικό της κόσμο τὸν ἀπέραντο, ποὺ λίγο-λίγο ἀρχίζει νὰ ζεσκεπάζεται.

Στὴν ἐποχὴ ποὺ πληριμμοῦσαν ἀπὸ ζωὴ καὶ νεύτη νοιώθουμε μέσα μας νὰ χτυπήσει τὰ φτερὰ τοῦ πνεύματος.

Στὴ 1847 ἔγραψε μερικὰ δηγηματάκια ὑπογράφοντας τα μὲ τὰ δύο γράμματα Τ. Α.

Τὰ δευτέριαν μ' ἐνθουσιασμὸν κι ὅλος δ κόσμος ἔρχεται νὰ ρωτάεις ποὺ εἰν' αὐτὸς ποὺ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ τὰ δύο ψηφία. Λίγο κατόπι ἔφυγε γιὰ τὴ Γερμανία καὶ ξακολούθησε νὰ δημοσιεύῃ χωριάτικες ιστορίες μὲ τὸν τίτλο: 'Ιστορίες ἐνὸς κυνηγοῦ. Τὸν τίτλο αὐτὸν διατηρήσανε τὰ δηγηματά του καὶ κατόπι δένται βρήκανε σὲ τόρμα (1852).

Μ' αὐτὰ τὰ δηγηματά δὲ δόξα του ἀπλώθηκε καὶ ἡ φήμη πετῶντας ἀρχισε νὰ σαλπίζῃ στὸν κόσμο τὴ γέννηση ἐνὸς μεγάλου Ρούσου συγγραφέα.

Τὸ βιβλίο αὐτὸν εἴτανε ἐνας μεγάλος σταθμὸς γιὰ τὴ Ρουσσικὴ φιλολογία καὶ γιὰ τὴ Ρουσσικὴ ιστορία.

'Η Κυβέρνηση ἀνησυχοῦσε μ' αὐτὸν τὸν συγγραφέα, ποὺ ἔρχεται νὰ τὴ γίνεται ἐνοχλητικὸς, καὶ ζητοῦσε πρόφαση νὰ τὸν ξεφορτωθῇ. Καὶ περίσταση δὲν ἔργησε ποὺ θέρευνε τέτοια πρόφαση. Ενα γράμμα, ποὺ δὲ τὸ Τουργκένιφ ἔγραψε γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Γκογκόλ, γίνηκεν ἀφοριὴ νὰ τὸν ξορίσουνε στὰ χτήματά του.

Μὰ τὸν κατάχτηση, ποὺ τὸ βιβλίο ἔκανε, τίποτα δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἀντισκύψῃ. Καὶ δὲν εἴτανε μονάχα γιὰ τὸν μεγάλο του φιλολογικὸν ἀξία, μὰ γιατὶ φανέρωνε μιὰ ἴδεα πούσε γουρμάσσει πιὰ στὶς καρδιές δῶλων, γιατὶ τὴν ἔφερνε σὲ φῶς καὶ γιατὶ μιλοῦσε σὲ κείνο τὸ βιβλίο ὅλη ἡ ψυχὴ τῆς Ρουσσίας.

Ἡ ίδεα αὐτὴ εἴτανε ἡ φρίκη τῆς δουλείας.

Κι: Ἄλλοι συγγραφιάδες σὲ ἔργα τους μιλοῦσαν γιὰ τὴν ἀπανθρωπίαν αὐτὴν, μὰ κανένας σὰν τὸν Τουργκένιφ δὲ μῆς παρουσίασε τὴν ψυχὴ τῶν δούλων καὶ τῶν χωριάτων τόσο φωτεινὰ καὶ ζωντανά.

Καὶ γιὰ τοῦτο δέσο φαθιὰ εἶναι ἡ ὑποβολὴ τοῦ βιβλίου του γι' αὐτὴν τὴν ἴδεα τόσο καὶ βουβή, κρύψιμη. Καμμιὰ ρητορική. Ὁ ἀναγνώστης βλέπει τὰ πράματα καὶ τοῦ χωριάτη τὴν κατάσταση τόσο φωτεινὰ, ποὺ ἀμέσως καὶ ἡ αἰτία τοῦ ξανοίγεται.

Κι: ἔτσι μόνο πιτυχαίνεται μιὰ ἀληθινὴ ἀπαντήσταση στὶς καρδιές· ὅταν τὸ βιβλίο δὲν κυβερνεῖται παρὰ ἀπὸ τὴν Τέχνη, πούναις ἡ 'Αλήθεια.

Σ' αὐτὸν τὸ βιβλίο καθὼς θὰ δῆτε δ τὸ Τουργκένιφ μὲς ζουγραφίζει ὅλα τὰ πρόσωπα, ποὺ ἀπαντάεισι στὸ δρόμο του ἔνας κυνηγός· μουζίκους, νοικοκυράρους, ἀριστοκράτες, πλούσιους, καταστραμμένους, φρόνιμους, τρελλούς, δηλαδή, ὅλον τὸν κόσμο τῆς πατρίδας του μὲ τὴν πιὸ θαμαστὴ λεπτότητα.

Καὶ εἶναι τὸ βιβλίο αὐτὸν ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔφερε τὴν ἀπολευτέρωση τῶν δούλων.

Στὴν ἑορτὴ του ἔγραφε λίγο, μὲ μελετοῦσε, δέσο ποὺ ἐπὶ τέλους τοῦ δόθηκε χάρη στὰ 1854 καὶ ξαναγύρισε στὴ Γερμανία γιὰ ν' ἀνταμώσῃ τὴν οἰκογένεια τῆς τραγουδίστρας Παλίνας Βιαρτζώ, ποὺ δὲν ἔφησε πιὰ γιὰ πάντα. Ἀπὸ τότε ζῶσε πότε στὴ Βάδη καὶ πότε στὸ Παρίσι μὴ πηγαίνοντας παρὰ σπάνια στὴν πατρίδα του, ὅπου δὲ λαὸς τὸν δέχονταν ὡς πατέρα του.

'Οσο κι: ἂν ζῶσε μακριά, τόσο πάντα τὰ μάτια του πρὸς τὴν πατρίδα του ὑφωνοῦνταν καὶ κάθε σελίδα του γι' αὐτὴν γραφόντανε. Στὰ 1856 φάνηκε τὸ πρώτο του ρομάντσο. Επακολουθοῦσε νὰ γράφῃ κι: ἄλλα ρομάντσα καὶ μέσα σ' δὲ τὸ ηγράφη μὲ πατέρα της δουλείας.

Καὶ ἡ μεγάλη αὐγὴ ἔφτασε στὰ 1860. 'Ολος δ λαὸς ἀνάπνεψε. 'Η λευτεριὰ ξάπλωσε παντοῦ τὸ φῶς της.

Αὐτὴν ἡ μέρα, ποὺ τόσοι καὶ τόσοι καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν Τουργκένιφ ἀντικρύζανε σὰν τὸ μεγαλείτερο σκενερό.

Τὸν ὕδιο χρόνο ἔγραψε καὶ τὸ ρομάντσο του «Πατέρες καὶ παιδιά», δέσηται τίποτα, ποὺ δὲν πιστέψει σὲ τίποτα.

'Ενας Ρούσος παραγγειούμενος μὲ κακοχωνεμένες γνώσεις ἀπὸ τὴ Γερμανικὴ Πανεπιστήμια. 'Ενας καὶ αὐτὸς καταπάνω του. Τὸν κυνήγησεν ὡς τὸ λιμάνι. Πάλι πρόλαβε καὶ γύρισε πρῶτος κατὰ τὸ πέλαγος δ Καμένος. Μιὰ στιγμὴ ἀργότερα δ Σύρμος. 'Ο κέρας δυνάμωνε κι ἔστρωνε, τὸ καίκι του πετοῦσε.

Τὰ δύο καίκια λαχταροῦντας σκάβοντας τὴ θάλασσα μὲ τὶς πλώρες. Στὶς πρύμες τους φυσομανοῦ τὸ ἀφρίδιο. Οἱ γυναικεῖς ἀναγαλικοῦσαν βλέποντας τὰ καίκια νὰ παραβγένουν. Μὰ δ Καμένος ἀρχίζει νὰ στενοχωρίται καὶ χαμογελάει π.κρά.

— Θέλει νὰ μᾶς πάρει τὸ σουφράν. Μὰ δὲ θὰ τὸ φάει αὐτό.

'Άγκλια ἀγάλικ ὑστερά μ' δρμή χύμης τὸ δεύτερο σὰ μεθυσμένο. Τὸ πανί του πρώτου σπάραξε σὰ φτερούγα πουλιού. Τὸ τιμόνι τρέμει στὰ χέρια του Καμένου.

'Η βοὴ τῆς

καθαρός θεωρητικός, πού γι' αὐτόνε δὲν υπάρχει εἰδομένα μεταξύ τῆς σύλληψης καὶ τῆς ἐχτέλεσης.

Κατόπιν ἀκολουθήσαντες τὰ λαλά του ἔργα, ποῦ ἀποτελέσαντες στὸ τέλος, σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία Ρούσσικη δημοσίεψη, δέκα τόμους, ποῦ περιέχουνται ρομάντσα, δηγήματα, δραματικὰ δοκίμια καὶ κριτικές.

Κανένας ξένος δὲ διαβάστηκε καὶ δὲ θάμαστηκε τόσο πολὺ στὴ Γαλλία ὅσο ὁ Τουργκένεφ, ποῦ οἱ Γαλλοί τὸν θεωροῦσαν σκεδὸν δικό τους.

Ἡ γλώσσα του στὸ πρωτότυπο, ὥπως λένε οἱ κριτικοί, μιὰ γλώσσα ποῦ πρῶτος αὐτὸς μεταχειρίστηκε μὲ τόση ἀξιότητα κι ἐπλούτισε τόσο, μᾶς καθηρεφτίζει δὲς τὶς καλλονές τῆς παρθένας γῆς, μᾶς φέρνει δὲς τὰ ἀρώματα τῶν σπάνιων ἀνθῶν τῆς πατρίδας του καὶ τρέχει ἐλέυτερη, διάφανη, ομοια μὲ τὰ μεγάλα τῆς Ρουσσίας του ποτάμια.

Βλέπουμε μὲ τὸν λεπτότερον τρόπον τὴν εἰρωνεία του γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ρούσσικῆς ἀριστοκρατίας, ποῦ φτάνει σὲ σάτυρα στὸ ἔργο του. Ο «Καπνός» (1867), ὃπου περγάει ἡ ζωὴ ἡ ψεύτικη τῶν ἀριστοκρατῶν στὰ μπάνια στὸ ἔξωτερικό καὶ στὰ μέρη ποῦ περνῶνται γιὰ διακέδαση.

Τὸ τελευταῖο του ἔργο εἴτανε ἡ «Παρθένα Γῆς» (1877), ποῦ δημοσιεύθηκε πρῶτα γαλλικὰ στὴ φυμαρίδα τὴν παρίζιαν καὶ ὑπέρ τοῦ ἀριστοκρατοῦ μὲ τόμο ρούσσικο, μὴ βρίσκοντας κανένα ἐμπόδιο ἀπὸ τὴ λογοκρισία.

Ἡ τελευταία του ἐπίσκεψη στὴ Ρουσσία εἴτανε στὴ Μόσκα, ὅπου πῆγε στὶς γιορτές γιὰ τὸν Πούσκιν, κι' ὁ κόσμος τὸν δέχτηκε μὲ συνέπαρμα καὶ οἱ φοιτητάδες τοῦ ξεζέφανε τ' ἥμαξι.

Ἐγραφε ἀρκετὰ χρόνια στὸ Παρίσι, μεταφράζοντας ὁ ἴδιος ἡ ἐπιβλέποντας τὶς γαλλικὲς μετάφραστες κι' ἔχοντας φίλους ὄλους τοὺς διαλεχτοὺς καλλιτέχνες τὸν Προστέρ Μεριμέ, τὸν Ἀλφόνς Ντωντὲ καὶ τὸ Φλωριπέρ, ποῦ ἀγαποῦσε καὶ θύμαξες ξεχωριστά.

Πέθανε στὸ Μπουζέζικ κοντά στὸ Παρίσι στὶς 3 τοῦ Τριγυητή 1883.

Μιὰ μέρα πρὶν πεθάνῃ ἔγραψε ἐνα γράμμα στὸ φίλο του Τολστόγι, μιὰ διαθήκη ποῦ τοῦ ἔφινε σὲν πατέρας τὴν φροντίδα γιὰ τὰ γράμματα καὶ τὸ καλὸ τῆς ἀγαπημένης του πατρίδας. Κι' ἀρένοντας τὴν ἐνέργεια του καὶ τὴν ἀγάπη του στὰ χέρια ἐνὸς γίγαντα κοιμήθηκε πᾶσι, ἵνω ἡ πατρίδα του ἔνοιγε τὴν πλατιὰ καὶ παρθένα ἀγκαλιὰ τῆς γιὰ νὰ δεχτῇ τὸν ὄφριο νεκρό, τὴν χιονισμένην ἀγκαλιάσαντῆς τῆς θα-

- Μὴ γιὰ τὸ Θεό, μᾶς ἐπνίξεις.
- Πώ, πὼ μαννάκα μου.
- Σκύλλε.

Μὰ πρὶν ίδουν καλά, τὸ καίκι τοῦ Σύρου περνοῦσε ἀπὸ δίπλα τους δίνοντας ἵσκια φόβου. Ἡ πρύμη του βουλιάζει τὴ θάλασσα καὶ γλιστράει.

— Μὰ παλαβός εἰσαι: θέλω νὰ ξέρω; θάλα μᾶς πνίξεις.

— Όχι ἄλλο τίποτα, μόνο μᾶς βλέπουν κι ἀπόδω καὶ γελοῦνε, λέει ὁ Καμένος.

— Ενας γαμπρός θαλά πάει γαμένος.

— Ενας γαμπρός καί... Καλά ήμεις!... τὸ καίκι;

— Δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπ' τὸ καίκι: ὁ γέρο Ζάχος. Εσσες σᾶς γλύτωνα.

“Ανοίξει κατὰ τὸ πέλαγος τὰ κύματα σηκώνονται ὄρθια. Πάνω ἀπ' τὸ τραχούμι τους ἀκούνονται τὸ βουητὸ τοῦ μπάτη. Πιτσιλίζαν σταξιές ἀπόνω τους βωδιασμένες μ' ἀρμύρα.

Ἐφτασε μισοπελαγίς, ἔβαλε δίπλα τὸ τιμόνι. Κόβεται ὁ δρόμος τοῦ καίκιου κι ἀκούεται μόνο ἡ θάλασσα. Τὸ καίκι πηδάει ἀπὸ πλώρη σὲ πρύμη καὶ τὸν οὐρανό. Επειδὴ πάντη τενιασμένο. “Εβαλαν τὸ κουπί, γύρισαν τὸ παντὸ ἀπ' τὴν ἄλλη πάντα· φουσκώνει, καὶ πάλι κινοῦν.

μαστῆς χώρας, ποῦ ὁ μεγάλος συγραφέας τὴν ἔκλεινεν διάκερη μέσα του.

“Αφῆται ἀπαριγόρητους ὅλους τοὺς πατριῶτές του, μὰς περισσότερο κείνους ποῦ τὸν γνωρίσανε, ποῦ γνωρίσανε τὴ συμπονιά του καὶ βοήθεια γιὰ κάθε δυστυχισμένο καὶ ποῦ στὸ ψηλό του κορμί, στὰ βαθιά του ωραῖα μάτια καὶ τὴν τραχυὰ φωνή, ποῦ σου θύμιζε Ρούσσο χωριάτη, ἔβλεπες τὸν ζυγτρα ποῦ ἐνσάρκωντες τὴ μεγάλη ρούσσικη ψυχὴ καὶ ποῦ στὴ φωνή του μιλοῦσε ὅλη του ἡ πατρίδα.

Κέρκυρα.

INTA ΓΑΡΤΖΩΝΗ

ΠΑΡΑΚΑΛΙΟ

Φύσης κακὸς ἀγέρας

Φύσης βοριᾶς

Κι δλα τάνθια συνεπάίσνει

Τῆς καλοκαιριᾶς.

Πιὸ σιγὰ, βοριᾶ μον, φύσα,

Σὲ περικαλῶ

Κ' ἐγὼ μῆπως τὸν κρυφό μον

Χάσω θησαβρό.

Πιατὶ ἀνθίζοντι μὲ ἀπὸ μένα

Μέσαι στὴν καρδιὰ

Τὰ τραγούδια, τὰ λουλούδια,

Μόσκος καὶ χαρά.

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

Τὶ νὰν τὴν κάνεις τὴν γραφή,

Ποὺ δὲ μιλεῖ τὸ γράμμα;

Σοῦ γράφω μὲ τὰ κλάματα

Κι δλα μοῦ σβιοῦν τὰ γράμματα.

‘Ανήξερος κι ἀνήμπορος

Περγῶ στὰ μάρβρα ξένα

Στὸ νοῦ μον ἐσένα βάζοντας

Καὶ σένα λογαριάζοντας.

Καὶ μὲ τὰ μάτια στοῦ γιαλοῦ

Τὴν ἄκοη καρφωμένα

Σοῦ στέλνω χαιρετίσματα

Μὲ τοῦ βοριᾶ τὰ κύματα.

ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Βελλάδα Αρ. 10.—Γιὰ τὸ Βέσσα-

ρικὸ φρ. χρ. 10

20 Δεκτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κιβώτια τῆς Ιλατείας Συντάγματος, ‘Ομιλούσιας, ‘Υπουργείου Οικονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου (Οθόνης), Σταθμοῦ υπόγειου Σιδερόδρομου (Ομόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάνη (Πλατεία Στουρνάρα, Εξάρχεια) στὰ βιβλιοπωλεῖα «Εστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (δόδος Σταθμού, ἀντικρὺ στὴ Βουλή).

‘Η συντρομή πλεγρώνεται μπροστά κ' εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΚΑΠΙΟΣ

γεροντάκος βλέποντας ἔτα δειλιγὸ στὸν περίτατο τὰ παιδιά ἐνὸς ‘Υπονομοῦ μας, καὶ ὅμορφα καὶ ραριτωμένα μηράκια ποὺ σοβαρὰ βαδίζανε πλατὶ τῆς γεννατᾶς τους, γέρισε κ' εἶπε τὸν συντρόφον του:

— Νά οἱ μέλλοντες τύραννοι τῆς πατρίδας μας.

— Τὰ παιδάκια; Καὶ τὶ ἔχεις νὰ φοβηθεῖς ἀπ' αὐτὰ γιὰ νὰ τὰ λές τυράννους;

— Ἐγώ; Τίποτα! Μὰ συλλογίσωμε τὰ καιμένα τάγγονάμα μον ποὺ θὰ τυραννηθοῦν αὔριο ἀπ' αὐτὰ, παθώς τυραννισμάστε σήμερα ἐμεῖς ἀπ' τὸν πατέρα τους!

Τὰ λόγια τοῦ ἀγαθοῦ γεροντάκον ηρθε προχτὲς ὁ γιὸς τοῦ Ράλλη νὰ τὰ βεβαιώσει ‘Ο κ. Γίλις, ἀξιος γιὸς τοῦ πατέρα του, σὲ κάπιο λόγο ἐκλογικὸ ποντίγιοντε στοὺς «ἄραπη τοὺς συμπολίτας», δὲ γιγάντη τὸ περιβάλλον τοῦ πατέρας μὲ τὰς συνηγορήσεις την πατέρα του.

— Μπρὸ γύρισε, γύρισε νὰ πάγιες έξω.

‘Ο Καμένος βρίζει.

— Καλά, τὶ κανω ἄγιο τόσην ὥρα; Να, δὲν μποροῦμε νὰ τὰ πάρουμε στὰ σταταὶ ἀν τὰ πάρουμε στὰ πόντζα καλὰ είμαστε, ἀλεμή καλὸ πνίζωμο.

Τελευταῖς οσύσκωσε τὸ παννί καὶ κίνησε τὸ καίκι γιὰ τὸ λιμόνι.

— Αγ, Λενιώ, ἐσύ τὰ ρταῖς σύλλα, λέει ὁ Καμένος, χαμογελώντας ὑστερά ἀπ' τὸ φίδιο του.

— Τὶ ρταῖς τὸ κορίτσιο. ζεπατωμένες εἰσ' ζητανος ἐσύ.

Τοῦ Σύρου τὸ καίκι ἔτρεχε αὐτὴ τὴ στιγμὴ μὲς τὸ λιμάνι. Οἱ διού στεργίες ζεδιπλώνουνται κι ἐπλώνουνται νὰ τ' ἀγκαλιάσουν στὴ γαληνὴ τους. Τώρα τανοῦσαν τὰ παννικά τους τὰ πολλὰ καίκια κι ἀνοίγονται γιὰ βόλτες στὸ πέλαγος. Ο Σύρος ζράζε τὸ δικό του καὶ βγῆκε οξών· νύχτων καὶ